

QADIN ÇANAĞI FORMALARINDAN VƏ YAŞDAN ASILI OLARAQ UŞAQLIĞIN VƏ YUMURTALIQLARIN MORFOMETRİK XARAKTERİSTİKASI

Xıdırov E.Ə., Qanbayeva Ş.F.

Azərbaycan Tibb Universiteti. İnsan anatomiyası və tibbi terminologiya kafedrası. Bakı, Azərbaycan

Nəşr tarixi: Dekabr 2019

***Əlaqə üçün məlumatlar:** AZ. 1033 Bakı şəhəri, S.Orucov küçəsi, ev 18. mən 266; e-mail: dr_anatom@mail.ru

Tədqiqatın məqsədi kiçik çanaq boşluğu orqanlarından olan yumurtalıqların və uşaqlığın morfo-merik göstəricilərinin öyrənilməsi olmuşdur.

Çanaq ölçülərinin öyrənilməsində olduğu kimi burada da yaş kateqoriyaları tərəfimizdən üç qrupa bölünüb: gənclik yaşı dövrü, birinci və ikinci yetkinlik yaşı dövrləri. Əldə olunan nəticələrə əsasən demək olar ki, gənclik yaşı qrupunda çanağın normal formalarında uşaqlığın və yumurtalıqların morfometrik parametrlərinin variabelliği dar çanaq formaları ilə müqayisədə daha yüksək olur.

Birinci yetkin yaş dövründə normal və dar çanaq formalarında daxili cinsiyyət orqanlarının ölçüləri arasında ən çox disbalans yumurtalıqların orta göstəricilərində aşkar şəkildə özünü büruzə verir. Əgər əvvəlki yaş qruplarında yüksək dispersiya keyfiyyəti normal çanaq formalarında müşahidə olunurdusa, ikinci yetkin yaş qrupunda maksimal dispersiya keyfiyyəti dar çanaq formalarının bütün parametrlərində müəyyən olunubdur.

Yekun. Aparılan tədqiqatlar zamanı əldə olunan nəticələr normal və dar çanaq formalarında kiçik çanaq boşluğu orqanlarının ölçüləri arasında meydana çıxan fərqləndirici əlamətlərin olduğunu təsdiq edir və bunun yaş aspekti baxımından artması müşahidə olunur.

Açar sözlər: Uşaqlıq, yumurtalıqlar, çanaq, morfometriya

DEPENDENCE MORPHOMETRIC FEATURES OF THE UTERUS AND OVARIES FROM THE TYPE OF THE PELVIS AND AGE

Khidirov E.A., Ganbaeva Sh.Ph.

Azerbaijan Medical University. Department of Human Anatomy and Medical Terminology, Baku, Azerbaijan

Publication date: December 2019

*Contact information: AZ 1033. Baku, S.Orucov str. building 18. Email: dr_anatom@mail.ru

The purpose of the research was to study morpho-metric index of ovaries of ovaries and uterus from lesser pelvis cavity organs.

As in the study of the pelvis the age categories here are divided into 3 groups by us; early adulthood, middle adulthood, late adulthood. According to the result, the morphometric parameter uterus and ovaries in the normal pelvis are higher in the early adulthood than in the narrow pelvis in the middle adulthood.

Between internal genital organs ovaries sizes showed higher disbalans for the early adulthood in the normal and narrow pelvic form. If in previous age groups showed high dispersion quality in the normal type of the pelvis but in the middle adulthood group. Showed high dispersion parameters in the narrow pelvis.

Conclusion. The result obtained during the research showed differences between size of lesser pelvic cavity depending on the age.

Key words: Uterus, ovaris, pelvis, morphometrya

Giriş. Çanaq formalarından asılı olaraq uşaqlığın və yumurtalıqların morfometrik xüsusiyyətlərini öyrənilməsi daima tədqiqatçıların diqqət mərkəzində olmuşdur [1,2,3,4, 5,6]. Əldə olunan ədəbiyyat məlumatlarının təhlili göstərir ki, bu sahədə çoxsaylı elmi tədqiqat işləri aparılmışdır [8,9,10]. Lakin yaş morfodinamikası baxımından qeyd olunan orqanların çanaq formalarından asılı olaraq morfometrik xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi elmi ədəbiyyatda kifayət qədər öz əksini tapmamışdır.

Tədqiqatın məqsədi kiçik çanaq boşluğu orqanlarından olan yumurtalıqların və uşaqlığın morfometrik göstəricilərinin öyrənilməsi olmuşdur.

Material və metodlar. Tədqiqat obyektini kimi ATU-nun İnsan Anatomiyası və tibbi terminologiya kafedrasının tədris meyitxanasında saxlanılan meyitlərdən (30 meyit) istifadə olunubdur. Pelviometrik əlamətlərinə görə 21 meyiddə normal ölçülü çanaq qeydə alınmışdır. Lakin meyit üzərində qadınların kiçik çanaq boşluğunun digər ölçülərini əldə etmək imkanı olmadığına görə (dar formalı çanaqları fərqləndirmək üçün) və bu səbəbdən qalan 17 meyiddə çanağın dar olması sadə qaydada tədqiq olunubdur. Tədqiqat obyektini kimi istifadə olunan meyitlər 16-60 yaş arasında olub. Çanaq ölçülərinin öyrənilməsində olduğu kimi burada da yaş kateqoriyaları tərəfimizdən üç qrupa bölünüb: gənclik yaşı dövrü, birinci və ikinci yetkinlik yaşı dövrləri. Anatomik təşrih prinsiplərinə əsaslanaraq tədqiq olunan meyitlərin kiçik çanaq boşluğundan yumurtalıqlar və uşaqlıq xaric edilib, daha sonra onların morfometrik ölçüləri müəyyən olunubdur. Morfometrik tədqiqatlar nəticəsində əldə olunan faktiki materialların statistik xarakteristikası aparılmışdır.

Tədqiqatın bu mərhələsində gənclik yaşı qrupuna aid qadınların uşaqlığın və yumurtalıqların morfometrik göstəriciləri tədqiq olunubdur. Bu yaş qrupuna dar çanaq konfigurasiyalı 6 meyit və 7 normal çanaq forması

daxil ediləndir. Tədqiqat zamanı məlum olubdur ki, ən çox fərqlənən uşaqlığın uzununa ölçüləridir. Normal çanaq formalarında uşaqlığın uzunluğunun orta göstəricisi $X_{og} = 58,58\text{mm}$ olduğu halda; dar çanaq formalarında orta göstərici $X_{og} = 50,86\text{mm}$, təşkil edir (Cədvəl 1).

Bu zaman ən çox fərqlənən uzununa parametrlər olur ki, bu da normal çanaq formalarındakı yumurtalıq ölçülərindən üstün olur. Normal və dar çanaq formalarında sağ yumurtalıqların uzununa ölçülərinin arasındakı göstərici təxminən bir santimetrdən çox olur (11,38mm). Lakin, sol yumurtalıqların uzununa parametrləri arasında analoji göstərici bir qədər az olur (müvafiq olaraq: $X_{og} = 42,75\text{mm}$; $X_{og} = 32,29\text{mm}$). Qeyd olunan parametrlər üçün dispersiya göstəriciləri öyrənilən digər morfometrik göstəricilərdən fərqlənərək, yüksək olması nəzərə cəpır (normal çanaq formalarında sağ yumurtalığın eninə ölçüsü üçün $-S = 3,25$; sol yumurtalığın uzununa ölçüsü üçün $-S = 3,06$). Tədqiqatın gedişi zamanı müəyyən olunubdur ki, normal və dar çanaq formalarında ən az fərqlənən sol yumurtalığın qalınlığının (müvafiq olaraq: $X_{og} = 17,25\text{mm}$ və $X_{og} = 14,11\text{mm}$) və uşaqlığın uzunluğunun morfometrik göstəriciləri olubdur (müvafiq olaraq: $X_{og} = 20,20\text{mm}$ və $X_{og} = 17,07\text{mm}$). Dar çanaq formalarında öyrənilən parametrlər üçün dispersiya göstəricilərinin aşağı olması müşahidə edilir. Belə ki, sol yumurtalığın parametri üçün dispersiya göstəricisi $S = 0,76$; uşaqlığın boynunun uzunluq parametri üçün isə $S = 0,84$ təşkil edir. Əldə olunan nəticələrə əsasən demək olar ki, gənclik yaşı qrupunda çanağın normal formalarında uşaqlığın və yumurtalıqların morfometrik parametrlərinin variabelliyi dar çanaq formaları ilə müqayisədə daha yüksək olur.

Beləliklə, parametrlər arasında fərq, demək olar ki, 8mm, olur. Lakin, yumurtalıqların parametrlərində disbalans özünü daha kəskin şəkildə büruzə verir.

Birinci yetkinlik yaşı qrupunda da əv-

Cədvəl 1.

16-20 yaşarası meyitlərdə uşaqlığın və yumurtalıqların morfometrik xarakteristikası (mm).

Morfometrik əlamətlər	Çanağın formaları	Statistik parametrlər							
		N	X	S	S(r)	X üçün ehtimal olunan 95%-lik dürüstlük intervalı		min	max
						min	max		
Uşaqlıq cisminin uzunluğu	Dar	6	50,86	2,15	0,81	48,86	52,85	48,5	54,0
	Normal	7	58,58	1,43	0,58	57,08	60,08	56,5	60,5
	Ümumi	13	54,42	4,39	1,22	51,77	57,07	48,5	60,5
Uşaqlıq cisminin eni	Dar	6	23,64	1,44	0,54	22,32	24,97	22,0	26,0
	Normal	7	30,33	2,02	0,82	28,22	32,45	27,5	32,5
	Ümumi	13	26,73	3,84	1,07	24,41	29,05	22,0	32,5
Uşaqlıq divarının qalınlığı	Dar	6	16,14	0,63	0,24	15,56	16,72	15,5	17,0
	Normal	7	19,67	1,63	0,67	17,95	21,38	17,5	21,5
	Ümumi	13	17,77	2,16	0,60	16,47	19,07	15,5	21,5
Uşaqlıq boyununun uzunluğu	Dar	6	17,07	0,84	0,32	16,30	17,85	16,0	18,5
	Normal	7	20,50	1,52	0,62	18,91	22,09	18,5	22,0
	Ümumi	13	18,65	2,12	0,59	17,38	19,93	16,0	22,0
Sol yumurtalığın uzunluğu	Dar	6	32,29	2,60	0,98	29,89	34,69	28,5	36,0
	Normal	7	42,75	3,06	1,25	39,54	45,96	38,5	46,5
	Ümumi	13	37,12	6,06	1,68	33,45	40,78	28,5	46,5
Sağ yumurtalığın uzunluğu	Dar	6	30,79	1,91	0,72	29,02	32,55	28,0	33,0
	Normal	7	42,17	2,75	1,12	39,28	45,05	38,5	45,5
	Ümumi	13	36,04	6,31	1,75	32,22	39,85	28,0	45,5
Sol yumurtalığın eni	Dar	6	18,14	0,85	0,32	17,35	18,93	17,0	19,5
	Normal	7	23,67	3,25	1,33	20,26	27,08	19,5	27,5
	Ümumi	13	20,69	3,60	1,00	18,52	22,87	17,0	27,5
Sağ yumurtalığın eni	Dar	6	18,79	2,04	0,77	16,90	20,67	16,5	21,5
	Normal	7	25,67	2,34	0,95	23,21	28,12	22,0	28,5
	Ümumi	13	21,96	4,14	1,15	19,46	24,46	16,5	28,5
Sol yumurtalığın qalınlığı	Dar	6	14,00	0,71	0,27	13,35	14,65	13,0	15,0
	Normal	7	17,50	1,64	0,67	15,78	19,22	15,0	19,5
	Ümumi	13	15,62	2,16	0,60	14,31	16,92	13,0	19,5
Sağ yumurtalığın qalınlığı	Dar	6	14,11	0,76	0,29	13,41	14,82	13,5	15,5
	Normal	7	17,25	0,94	0,38	16,27	18,23	16,0	18,5
	Ümumi	13	15,56	1,82	0,50	14,46	16,66	13,5	18,5

vəlki mərhələdə olduğu kimi 6 me-yitdə dar çanaq və 7 normal çanaq formalarında qadın kiçik çanaq boşluğu orqanlarının morfometrik göstəriciləri tədqiq edilib-dir. Bu yaş dövründə normal və dar çanaq formalarında daxili cinsiyyət orqanlarının ölçüləri arasında ən çox

disbalans yumurtalıqların orta göstəricilərində aşkar şəkildə özünü bü-rüzə verir.

Ən çox fərqlənən sol yumurtalığın uzunluq parametridir (müvafiq olaraq: $X_{og}=48,52$ mm və $X_{og}=31,86$ mm). Bir qədər az fərq sağ yumurtalığın uzunluq parametri üçün müəy-

yən olunubdur. Belə ki, normal çanaq formalarında orta göstərici $X_{og} = 49,67\text{mm}$ olduğu halda; dar çanaq formalarında orta gös-tərici

$X_{og} = 34,00$ təşkil edir (cədvəl 2). Uşaqlığın parametrləri arasında gənclik yaşı qrupunda olduğu kimi, bu yaş dövründə də ən çox fərq-

Cədvəl 2.

21-35 yaşarası meyitlərdə uşaqlığın və yumurtalıqların morfometrik xarakteristikası (mm).

Morfometrik əlamətlər	Çanağın formaları	Statistik parametrlər							
		N	X	S	S(r)	X üçün ehtimal olunan 95%-lik dürüstlük intervalı		min	max
						min	max		
Uşaqlıq cisminin uzunluğu	Dar	6	58,71	2,75	1,04	56,17	61,26	55,5	62,0
	Normal	7	73,50	5,13	2,09	68,12	78,88	65,5	78,5
	Ümumi	13	65,54	8,58	2,38	60,35	70,72	55,5	78,5
Uşaqlıq cisminin eni	Dar	6	27,43	1,86	0,70	25,71	29,15	25,5	30,0
	Normal	7	34,67	2,02	0,82	32,55	36,78	31,5	37,0
	Ümumi	13	30,77	4,19	1,16	28,24	33,30	25,5	37,0
Uşaqlıq divarının qalınlığı	Dar	6	17,64	1,14	0,43	16,58	18,70	16,0	19,0
	Normal	7	21,25	0,94	0,38	20,27	22,23	20,0	22,5
	Ümumi	13	19,31	2,13	0,59	18,02	20,59	16,0	22,5
Uşaqlıq boyununun uzunluğu	Dar	6	18,50	1,35	0,51	17,25	19,75	16,5	20,0
	Normal	7	22,58	0,74	0,30	21,81	23,36	21,5	23,5
	Ümumi	13	20,38	2,37	0,66	18,95	21,82	16,5	23,5
Sol yumurtalığın uzunluğu	Dar	6	31,86	3,75	1,42	28,39	35,32	27,0	36,5
	Normal	7	48,52	3,75	1,53	44,58	52,45	42,0	52,0
	Ümumi	13	39,55	9,36	2,60	33,89	45,20	27,0	52,0
Sağ yumurtalığın uzunluğu	Dar	6	34,00	3,30	1,25	30,94	37,06	30,0	38,0
	Normal	7	49,67	5,16	2,11	44,25	55,09	41,5	55,5
	Ümumi	13	41,23	9,09	2,52	35,74	46,72	30,0	55,5
Sol yumurtalığın eni	Dar	6	20,43	1,69	0,64	18,86	22,00	18,5	22,5
	Normal	7	27,00	0,84	0,34	26,12	27,88	26,0	28,0
	Ümumi	13	23,46	3,65	1,01	21,25	25,67	18,5	28,0
Sağ yumurtalığın eni	Dar	6	21,14	2,63	0,99	18,71	23,57	18,0	24,0
	Normal	7	27,67	1,37	0,56	26,23	29,10	25,5	29,5
	Ümumi	13	24,15	3,96	1,10	21,76	26,55	18,0	29,5
Sol yumurtalığın qalınlığı	Dar	6	14,64	1,41	0,53	13,34	15,94	13,0	16,5
	Normal	7	18,97	1,11	0,45	17,80	20,13	17,0	20,0
	Ümumi	13	16,64	2,56	0,71	15,09	18,18	13,0	20,0
Sağ yumurtalığın qalınlığı	Dar	6	16,43	1,48	0,56	15,06	17,80	14,0	18,0
	Normal	7	19,33	0,68	0,28	18,62	20,05	18,5	20,5
	Ümumi	13	17,77	1,89	0,52	16,63	18,91	14,0	20,5

lənən onun uzununa parametrləri olubdur (fərq təxminən 1,5 sm). Birinci yetkinlik yaşı dövrünə aid normal çanaq formalarında uşaqlığın uzunluğunun orta göstəricisi $X_{og}=73,50\text{mm}$ olduğu halda: dar çanaq formalarında orta göstərici $X_{og} = 52,7\text{mm}$ təşkil edir. Yuxarıda qeyd olunan parametrlərin dispersiya göstəriciləri gənclik yaşı qrupunda əldə olunan müvafiq parametrlərin statistik nəticələri ilə müqayisə olunubdur. Belə ki, ən çox fərqlənən parametrlərdə dispersiya keyfiyyətinin yüksək olması qeydə alınır. Normal çanaq formalarında sağ yumurtalığın uzunluğunun dispersiya göstəricisi $S=5,16$; uşaqlığın uzunluğunun dispersiya göstəricisi isə $S=5,13$ təşkil edir.

Normal və dar çanaq konfigurasiyalarında qadınların kiçik çanaq boşluğu orqanlarının ölçülərinin müqayisəsinə gəldikdə ən az dəyişən göstəricilər: sol yumurtalığın qalınlığının (müvafiq olaraq: $X_{og}=19,33\text{mm}$ və $X_{og}=16,43\text{mm}$) və uşaqlığın cisminin qalınlığının (müvafiq olaraq: $X_{og}=21,25\text{mm}$ və $X_{og}=17,64\text{mm}$) parametrləri olduğu müəyyən edilə bilər. Minimal dispersiya keyfiyyəti (yaş aspekti baxımından) sol yumurtalığın qalınlıq, uşaqlığın boynunun uzunluq, sağ yumurtalığın en və uşaqlığın cisminin en parametrlərində müşahidə olunubdur. Yuxarıda qeyd olunan bütün morfometrik parametrlər üçün dispersiya keyfiyyəti vahiddən aşağı olur.

Axırıncı yaş kateqoriyasında (ikinci yetkinlik yaşı dövrü: 36 - 60 yaş) normal və dar çanaq formaları əvvəlki yaş dövrləri ilə müqayisədə bir qədər az (5 meyt) olubdur. Dar çanaq formalarının az müşahidə olunması öyrənilən parametrlərin dispersiya keyfiyyətinə təsir edərək onun artmasına səbəb olubdur. Əgər əvvəlki yaş qruplarında yüksək dispersiya keyfiyyəti normal çanaq formalarında müşahidə olunurdusa, bu yaş qrupunda maksimal dispersiya keyfiyyəti dar çanaq formalarının bütün parametrlərində müəyyən olunubdur. Məsələn, dispersiya keyfiyyəti sağ yumurtalığın uzunluğu üçün - $S=6,67$; sol yumur-

talığın uzunluğu üçün - $S=6,41$; uşaqlığın cisminin uzunluğu üçün - $S=6,07$ təşkil edir.

Tədqiqat apardığımız bu yaş qrupunda istər normal, istərsə də dar çanaq konfigurasiyalarında öyrənilən parametrlərin ölçülərində tərəfimizdən gözlənilməz nəticələr müşahidə olunubdur. Ən çox fərqlənən yumurtalıqların uzunluğunun orta ölçüləridir. Belə ki, bu qrupda da sol yumurtalığın ölçülərinin (müvafiq olaraq: $X_{og}=55,70\text{mm}$ və $X_{og} = 38,93\text{mm}$); sağ yumurtalığın eyni adlı ölçüləri ilə müqayisədə (müvafiq olaraq: $X_{og} = 55,70\text{mm}$ və $X_{og}=41,43\text{mm}$) artdığı müəyyən olunubdur (cədvəl 3).

Normal və dar çanaq formalarında uşaqlığın cisminin uzunluq parametrləri kifayət qədər bir-birindən fərqlənir. Belə ki, dar çanaq formalarında bu əlamətin orta göstəricisi $X_{og}=74,79\text{mm}$ olduğu halda, normal çanaq konfigurasiyasında orta göstərici $X_{og}=85,40\text{mm}$, təşkil edir. Lakin, az fərqləndirici xüsusiyyət sağ və sol yumurtalıqların qalınlıq parametrlərində nəzərə çarpır. Müəyyən edilə bilər ki, normal və dar çanaq formalarında sol yumurtalığın qalınlıq parametrlərində fərq təxminən 4mm - ə bərabər olur (müvafiq olaraq: $X_{og}=20,20\text{mm}$ və $X_{og}=16,86\text{mm}$). Əldə olunan məlumatlar digər tədqiqatçıların fikirləri ilə üst-üstə düşür (11,12)

Tədqiqat aparılan parametrlərdə müşahidə olunan az müxtəliflilik yüksək olmayan dispersiya keyfiyyəti ilə xarakterizə olunur. Belə ki, sol yumurtalığın uzunluq parametrlərində dispersiya keyfiyyəti dar çanaq forması üçün: $S=1,41$, normal çanaq forması üçün isə: $S=1,04$ müəyyən edilə bilər. Bununla belə, normal çanaq formalarında uşaqlığın uzunluq və en parametrlərində minimal dispersiya keyfiyyəti müşahidə olunur (müvafiq olaraq: $S=0,42$ və $S=0,22$).

Yekun. Aparılan tədqiqatlar zamanı əldə olunan nəticələr normal və dar çanaq formalarında kiçik çanaq boşluğu orqanlarının ölçüləri arasında meydana çıxan fərqləndirici

Cədvəl 3.

36-60 yaşarası meyitlərdə uşaqlığın və yumurtalıqların morfometrik xarakteristikası (mm).

Morfometrik əlamətlər	Çanağın formaları	Statistik parametrlər							
		N	X	S	S(r)	X üçün 95%-lik ehtimallıq inter-valı		min	max
						min	max		
Uşaqlıq cisminin uzunluğu	Dar	5	74,79	6,07	2,30	69,17	80,40	65,5	82,5
	Normal	7	85,40	0,42	0,19	84,88	85,92	85,0	86,0
	Ümumi	12	79,21	7,08	2,04	74,71	83,70	65,5	86,0
Uşaqlıq cisminin eni	Dar	5	34,00	2,77	1,05	31,44	36,56	30,0	38,0
	Normal	7	40,60	0,22	0,10	40,32	40,88	40,5	41,0
	Ümumi	12	36,75	3,97	1,15	34,23	39,27	30,0	41,0
Uşaqlıq divarının qalınlığı	Dar	5	19,57	1,90	0,72	17,81	21,33	16,5	22,0
	Normal	7	24,30	1,35	0,60	22,62	25,98	23,0	26,0
	Ümumi	12	21,54	2,93	0,84	19,68	23,40	16,5	26,0
Uşaqlıq boyununun uzunluğu	Dar	5	19,36	1,52	0,57	17,95	20,76	17,0	21,5
	Normal	7	24,00	1,27	0,57	22,42	25,58	22,5	25,5
	Ümumi	12	21,29	2,75	0,79	19,54	23,04	17,0	25,5
Sol yumurtalığın uzunluğu	Dar	5	38,93	6,41	2,42	33,00	44,86	30,0	48,5
	Normal	7	56,20	2,41	1,08	53,20	59,20	52,0	58,0
	Ümumi	12	46,13	10,18	2,94	39,66	52,59	30,0	58,0
Sağ yumurtalığın uzunluğu	Dar	5	41,43	6,67	2,52	35,26	47,60	32,0	51,5
	Normal	7	55,70	1,20	0,54	54,20	57,20	54,0	57,0
	Ümumi	12	47,38	8,88	2,56	41,73	53,02	32,0	57,0
Sol yumurtalığın eni	Dar	5	23,79	2,91	1,10	21,09	26,48	19,5	28,5
	Normal	7	29,80	2,71	1,21	26,44	33,16	25,0	31,5
	Ümumi	12	26,29	4,11	1,19	23,68	28,90	19,5	31,5
Sağ yumurtalığın eni	Dar	5	23,79	3,49	1,32	20,56	27,01	18,5	28,5
	Normal	7	32,00	1,37	0,61	30,30	33,70	30,0	33,5
	Ümumi	12	27,21	5,02	1,45	24,02	30,40	18,5	33,5
Sol yumurtalığın qalınlığı	Dar	5	16,21	1,75	0,66	14,59	17,84	13,5	19,0
	Normal	7	20,90	0,96	0,43	19,71	22,09	19,5	22,0
	Ümumi	12	18,17	2,80	0,81	16,39	19,94	13,5	22,0
Sağ yumurtalığın qalınlığı	Dar	5	16,86	1,41	0,53	15,56	18,16	14,5	18,5
	Normal	7	20,20	1,04	0,46	18,91	21,49	19,0	21,5
	Ümumi	12	18,25	2,11	0,61	16,91	19,59	14,5	21,5

əlamətlərin olduğunu təsdiq edir və bunun yaş aspekti baxımından artması müşahidə olunur.

Maliyyə mənbəyi: Yoxdur

Maraqların toqquşması: Yoxdur.

Ədəbiyyat siyahısı.

1. *Лазарев А.Ф., Костенко Ю.С.* Большие проблемы малого таза // Вестник травматологии и ортопедии имени Н.Н. Приорова. 2007; 4: 83-87
2. *Шмедык, Н.Ю.* Магнитно-резонансная пельвиометрия: диагностика риска клинически узкого таза и дистоции плечиков в конце третьего триместра беременности // Проблемы женского здоровья. 2014; 9(1): 44-51.
3. *Шмедык Н.Ю., Труфанов Г.Е., Фокин В.А. и др.* Магнитно-резонансная и наружная пельвиметрия в диагностике формы и степени суженного таза у беременных. Трансляционная медицина, 2016;3:113-124.
4. *Демарчук Е.Л.* Анатомо-антропологические особенности организма и размеры таза женщины на юношеском этапе онтогенеза: Автореф. Дис....канд.мед.наук. Новосибирск, 2004; 19
5. *Хребтова О.М.* Размеры анатомически нормального и узкого таза у девушек и женщин разных конституциональных типов // Хирургия, морфология, лимфология. Бишкек, 2004; 1(1): 35-38.
6. *Сырова О.В.* Размерные характеристики и формы таза у девушек 17 -19 лет / Аспирантские чтения .Сб. науч. трудов. Саратов Изд-во СГМУ. 2008; 81-82.
7. *Чернуха Е. А., Волобуев А. И., Пучко Т. К.* Анатомически и клинически узкий таз. М., 2005; 256.
8. *Поки L.H., Koubaka R., Itoua C. et al.* Teenage pregnancy and delivery. J. Gynecol. Obstet. Biol. Reprod., 2004; 33(1): 37-42.
9. *Савельева Г.М., Сухих Г.Т., Серов В.Н.* Акушерство. Национальное руководство. Москва, Гэотар-Медиа, 2018; 1048.
10. *Гайворонский И.В., Бессонов Н.Ю., Ницури Д.А.* Оригинальные подходы к изучению морфометрических характеристик плоскости выхода из малого таза у взрослых женщин // Журнал акушерства и женских болезней, 2012; 61(1): 20-25.
11. *Gray's Anatomy: The Anatomical Basis of Clinical Practice* (Ed. in chief: Susan Standring). 41st edition, 2015; 1562.
12. *Радзинский В.Е., Фукс А.М.* Акушерство. Москва: ГЭОТАР-Медиа, 2016; 1040.